Bijlage 4 Knelpunten voor innovatie in de waterketen

Koepelvrijstelling BTW
Indien btw-vrijgestelde ondernemers/niet-btw-ondernemers gaan samenwerken met btw-belaste ondernemers is de btw-koepelvrijstelling niet (meer) van toepassing. Dit betekent dat alle diensten die een dergelijk samenwerkingsverband verricht jegens haar leden btw-belast zijn. Dit is ongunstig voor de business case, bijvoorbeeld in geval van gewenste fusies tussen onderzoeksafdelingen van waterschappen en drinkwaterbedrijven.
Aanpak: Het Ministerie van IenM heeft deze kwestie aangekaart bij het DG voor Onderzoek en Innovatie van de Europese Commissie. Ook heeft Nederland deze kwestie aan de orde gesteld in het BTW-Comité met als suggestie om de mogelijkheid te bieden een partiële koepelvrijstelling te verlenen. De Europese Commissie moet nog met een reactie komen.

Financiering innovaties
Volgens de commissie wordt nog te veel gedacht vanuit de eigen begroting en de eigen business case. Dat belemmert innovatie over de grenzen van de eigen deelsector heen en leidt niet tot de oplossingen met de meeste maatschappelijke waarde. Kosten en baten van innovaties liggen vaak niet bij dezelfde partij, zodat sommige innovaties moeilijk van de grond komen. Het is moeilijk ~~is~~ om risicovolle innovaties te financieren.
Aanpak: In het kader van het bestuursakkoord water zal vanuit de koepels het komende jaar nadrukkelijk aandacht worden besteed aan het opstellen van gezamenlijk investeringsprogramma’s binnen de regionale samenwerkingsverbanden waterketen. De gezamenlijk financiering van innovaties maakt daar deel van uit. Voorts zal dit vraagstuk worden betrokken bij het lopende onderzoek naar duurzame financiering van het toekomstige waterbeheer.

Klantprocessen
Verbeteringen en vernieuwingen in klantprocessen worden volgens de drinkwaterbedrijven belemmerd, doordat de privaat georganiseerde waterbedrijven geen toegang hebben tot de Basisregistratie Personen (BRP). Verbetering van de klantprocessen bij de drinkwaterbedrijven en desgewenst bij samenwerkingsverbanden met andere overheidsorganisaties in de waterketen, leidt niet alleen tot verbetering van kwaliteit van dienstverlening, maar ook tot besparing van kosten en vermindering van administratieve lasten.
Aanpak: Het ministerie van IenM en de Vewin verkennen met het ministerie van BZK of toegang tot BRP mogelijk is.

Bestaande financiële (compensatie)regelingen
De ‘anti-afhaakregeling’ voorkomt dat sommige bedrijven hun afvalwater zelf gaan zuiveren in plaats van gebruik te maken van de afvalwaterzuiveringen van de waterschappen. Deze regeling heeft volgens de commissie als mogelijk neveneffect dat er innovaties worden gemist. Daar staat tegenover dat, indien bedrijven afhaken van de communale zuivering, andere bedrijven en burgers met hogere zuiveringslasten worden geconfronteerd. De bestaande zuiveringscapaciteit wordt dan immers niet optimaal benut.
Aanpak: De waterschappen hebben een ad-hoc Commissie Aanpassing Belastingstelsel waterschappen in het leven geroepen. Deze commissie heeft als opdracht om onderzoek te doen naar de vraag of het belastingstelsel van de waterschappen op de middellange termijn houdbaar is en verbetervoorstellen formuleren indien blijkt dat aanpassingen wenselijk zijn. De zuiveringsheffing en daarbinnen de afhaakproblematiek maken onderdeel uit van dit onderzoek.

Het compensatiefonds slappe bodems wordt door de commissie genoemd als mogelijk voorbeeld van een (onbedoelde) belemmering voor innovatie. Deze regeling subsidieert het aanleggen van het traditionele betonnen type rioolstelsel, maar houdt daarmee innovaties tegen, aldus de commissie
Aanpak: De regeling neemt de noodzaak niet weg voor gemeenten om te anticiperen op bodemdaling. Gemeenten zijn juist actief op zoek naar innovatieve oplossingen. Dit gebeurt onder meer in het Platform Slappe Bodem, een groeiende netwerksamenwerking van onder meer gemeenten, waterschappen en provincies om tot praktische oplossingen te komen voor de

gevolgen van bodemdaling. Dit platform zet zich in voor kennisontwikkeling en kennisdeling en het uitdagen van marktpartijen en kennisinstellingen om met concrete en innovatieve oplossingen te komen. In het kader van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (voorheen Nieuwbouw en Herstructurering) is de intentieverklaring en de coalitie 'Sterke stad op slappe bodem', tot stand gebracht, bestaande uit de gemeente Gouda, het Hoogheemraadschap van Rijnland, Rijkswaterstaat en kennisinstituten (Deltares, TU Delft, KCAF, Stichting Rioned). De coalitie streeft naar een toekomstbestendige binnenstad van Gouda en is op zoek naar innovaties op het gebied van onder andere funderingshersteltechnieken, waterbeheer, infrastructuur en governance.